

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

SZERKESZTŐI SZÁLLÁS:

Széchenyi-téren, a hidkaputól kimenet balra
a 26. szám alatti ház emeletében.

Megjelen a lap hetenkint háromszor n. m. kedden, csütörtökön és szombaton délen.
Ara évnegyedre 3 ft. o. é. Hirdetési ár: négyhasábos sorért először 7 kr., másodszor 6 kr., harmadszor 5 krajczár o. ért. s minden hirdetés után 30 kr. bélyeg. Előzetes s hirdetés a kiadó-hivatalnál kezelte. A nyilatkozati cikkek sora után 15 kr. előleges beküldése mellett a szerkesztőségben czimzendők.

KIADÓ-HIVATAL:

Középútea, STEIN J. könyvkereskedése.

V. é. s. július 15.

Bátor leszek egy kevésbé taglalni amaz országosan ismert indítványt, mely a koresomárlási jog kártérítés mellett leendő ki-vagy is elajánlását czélozza, és mely a jelenleg folyamatban levő szebeni tartományi gyűlésen közelebből tárgyalandó lesz.

Ez ismeretes indítványban a többek között a van ajánlva:

1) Hogy a koresomárlási jogvédelmi jog vétessék el a jelen tulajdonosoktól, és adassék át tulajdonosi joggal a községeknek.

Ha ezen egyedárusságot az indítvány szerint a megszüntetett urbéri viszonyok miatt többé tűrni nem lehet, miért akarják az indítványozók a községek által, és a községek részére ugyanazt tovább is fentartatni?

Ugyan kérem az indítványozó urakat megtöztassanak a becsületes, és értelmes magyar olvasó közönséggel megértetni: megszünt-e a koresomárlási jog egyedárusság lenni azért, mert az eddigi tulajdonosoktól elvetté a községeknek adatik át, még pedig kirekesztő tulajdonosi joggal?

2) Az említett indítvány még azt is ajánlja, hogy a koresomárlási jog tulajdonosaitól a kártérítés képen kapandó összegnek egyharmad része vonassék le.

Köszönet az indítványozó uraknak, hogy a koresomárlási jog tulajdonosaitól a kapandó kárpótlási összegnek csakis egyharmad részét veszik el.

3) Az indítványnak egy másik tétele szerint a község által fizetendő kárpótlási összegbe bizonyos esetben a kárpótlandó földesuraknak is be kellene folyniok egyenes adójuk arányában. Az az: a tőlem elvett tulajdonnak egy jó nagy részét velem fizetettnek meg nekem... Auch gut!

4) Az indítvány az 1837-től 1847-ig terjedő 10 évi haszonvételt akarná alapul felvéteni a közeppontú védelem kiszámítására.

Ugyan kérem az indítványozó urakat megtöztassanak fölfejtetni, miért nem ajánlották kiszámítási alapul a közelebb elmúlt 10 esztendő jövedelmét? Hiszen az indítványozó urak most a jelenben akarják kisajátítani a koresomárlási jogot, következésképpen a jelenlegi koresomajövedelemért kellene aequivalentet határozniok. Így hozná magával az igazság, és a méltányosság.

Ha pedig tán csak azért vettek alapul oly régi időszakot, hogy annál csekélyebb összeggel kárpótoltassanak a koresomajoggal bíró volt földesurak, mit egyébiránt az indítványozókról föltenni nem lehet, ez esetben sokkal célzár vezetőbb lett volna visszamenni egész 1637-re vagy még régebbi időkre. Legegyeszerűbb, és legezlszerűbb lett volna pedig a koresomárlási jogot a volt földesuraktól simpliciter elvenni, és a községeknek odaajándékozni. Hiszen az indítványozó uraknak többségük van a szebeni országgyűlésen.

És milyen körülmények között tétetett ezen indítvány?

1) Azon országokban, melyek 1848-ig a magyar királyságot képezték, s jogilag ma is képezik az o. diploma szerint is, a királyi haszonvételeknek valamelyik neme mindentűn fen van tartva. Ha az indítványozó urak ez egyetlen egy körülményt fontolóra vették volna, az indítvány aligha el nem marad, mert nem szabad föltenni a magas kormányról azt, hogy például Erdélyben szanctonálja a koresomárlási jog kisajátítását akkor, mikor minden szomszéd tartományban saját oltalma alatt tartja fen a regalék haszonvételét. Egy a királyi haszonvételeket méltányos kárpótlás mellett megszüntető indítványnak a kormánytól kell erednie, mert a politikai szereplők legnagyobb része nálunk

amott a tulsó oldalon — közelebb van 1848- és 49-hez, minthogy elég igazságos tudna lenni azok irányában, kik urbéreseiket önként szabadították fel.

2) Különösen az urbéri viszonyok megszüntetésének következtében a birtokviszonyok annyira összehanyolultak, hogy rendbehozásukra a magas kormányoknak néhány urbéri törvényiséket kellett volna életbe léptetnie. És én bátor vagyok azt állítani, hogy ma szám szerint több urbéri per van, mint volt például 1858 első napján; pedig 1848-tól 1858-ig tíz egész esztendő telt el. Nem volna e sokkal üdvösebb arról intézkedni, hogy a birtokviszonyok lehető legrovidebb idő alatt legkevesebb költséggel tisztáztassanak a helyet, hogy egy szövevényes és éppen nem sürgető kérdésnek felvetésével szaporítsák a teendőket?

3) Megfoghatatlan, hogy ilyen kétségbeesett pénzügyi viszonyok között mikép mernek az indítványozó urak realis jövedelemért pénzbeli kárpótlást indítványozni; még pedig olyat, melyet a községeknek kellene fizetniök. Hanem ha az indítvány egyetlen célja — mit föltenni nem szabad — az, hogy a volt földesurak kapjanak ugyan, de mentől kevesebb kárpótlást.

4) A szebeni tartományi gyűlésen nincsen képviselve a magyaroknak és székelyeknek sem nemzetiségük, sem birtokuk, sem értelmiségük.

Nincsen képviselve a megyei magyarság, annak birtoka, képessége; nincsen képviselve a nagybirtokos osztály, mert azon tisztelt királyi hivatalos urak, kik a szebeni országgyűlés tanácskozásaiiban tetlegesen részt vesznek, mindnyájan igen érdemes uri egyéniségek s o k m i n d e n t képviselhetnek; de a nagy földbirtokot nem. Ne vegyék e lap olvasói tulzának amaz állítást, hogy ma a Szebenben levő országgyűlési tagoknak összesen nincsen annyi koresomajövedelmök, mint például egyedül báró Bánffy Albertnek vagy gróf Teleki Sámuelnek. Helyes-e, okosság-e egy ily gyűlésen neki esni a koresomárlási jognak és eldeceretlenni akarni azt azoktól, kik sem személyesen, sem képviselőik által nem védelmezhetik jogaikat.

5) Talán azt hiszik az indítványozó urak, hogy Erdélyben annyira rendén van már minden, miszerint a koresomárlási jog elajánításával, mint legnevezetesebb és legsürgetősebb tárggyal, lehet és kell foglalkozniok. Igaz, vasutunk még egy arasz sincs; de lesz — csak hogy nem lesz köszönet benne —; vizeinket, ha most rakonczatlankodnak is, annak idejében majd hajókázhatókká fogjuk szabályozni; esatornáink, azok pompásak lesznek, majd ha megcsináljuk; mezei rendőrségünk o'y kitűnő, hogy jó lélekkel ajánlhatjuk azoknak, kiknek nincsenek vetései, füvei és erdői; az igazságszolgáltatás olcsó és gyors papirosnak; *) a politikai administratio okoz ugyan egy-egy kis értetlenséget sok nyelvűségével, de már erről nem lehet (szabad) tenni! stb. Mindezek mennyivel nevezetesebb tárgyak és mégis a koresomárlási jog elajánításának praefereuter kell tárgyalatni.

De lássuk a koresomárlási jog kisajátításának következeit.

1) Az egyedárusság éppen olyan egyedárusságnak marad, ha a községek tulajdonává válik is a koresomárlási jog, mint a milyen

*) A „Herm. Ztg.“ így kezdi legutóbbi cikkét: „A jogtalanság (Rechtlosigkeit) hazánkban példabeszéddé vált. Mindenki tudja: mit tesz nálunk keresetet indítani; mindenki tudja, hogy jobb is nem indítani“ stb. s a bíróságokra e cikkekben egyenesen kimondatik, hogy részrehajolók. Ennek fogva mi is bátran közölhetjük a fenebbi szellemű szemrehányást tartalmazó tételeket.

Szerk.

egyedárusság volt mielőtt a földesuraktól kisajátított volna. Sőt még kizárólagosabb monopoliummá válnék ez esetben, mivel az indítvány értelmében a községre átruházandó koresomárlási jog magában foglalná azt a három hónapot is, mely alatt eddigi törvényeink szerint a községnek minden egyes lakosa szabadon koresomárolhatott.

2) A megtérítendő koresomajövedelem kiszámításánál nagyon sok volt-földesurral össze fognak zándorodni oly urbéri községek is, melyekben sikerült volt a jó egyetértést helyreállítani.

3) Ha a koresomárlási jog kisajátítása a fenebbi indítvány értelmében történik meg, minden volt urbéri község adóssá válik volt földesurának vagy földesurainak; ez pedig országos calamitás lenne.

4) Kiszámították-e az indítványozó urak, hogy a koresomárlási jog kisajátítása hány millióba fogna kerülni? Ha nem számították ki — a mi nagyon valószínű — ez esetben egy az indítványozók által sem ismert mennyiségű adósságot fognak a volt urbéresi községek vállalni tenni; akkor a midőn a volt urbéressek ^{99/100} részén a rendes adót katonai hatalommal kénytelen a kormány felhajtani. Vagy talán azzal vigasztalják magukat az indítványozó urak, hogy nem tudni honnan, kitől és mikor olcsó kölcsönököt vehetnek fel a volt urbéri községek? Álmodni szép és ki nem restelli álmaik jó tova fűzheti; de az álom nem valóság.

5) Sok községben a volt földesuraknak az urbéri községekkel pereik vannak; ily esetekben a volt földesur részben perestársak ügyvédet is fizetné; mert a községek az ügyvédet a községi pénztárból fizetik; a község-pénztárnak főalapja a koresomárlási jövedelem lenne; ennek kisajátításához pedig jelentékeny mértékben kellene hozzájárulniok a volt földesuraknak is. És ez nem humor, hanem valóság.

Figyelmeztetem végre az indítványozó urakat, hogy a minoritásnak is meg vannak a maga jogai, és hogy a majoritásnak sem szabad minden.

B. Kemény György.

Törvényjavaslat

az erdélyi országgyűlés összehívásáról, összehívásáról és működéséről.

(Folytatás).

29. §. Az egyes választó kerületek részére a 27. §. szerint kinevezett bizottságok, a választó kerület kijelölt főhelyein, a 27-ik §. d) pontjában említett napok lefolyása alatt, félbeszakasztás nélkül ülést tartanak. Megvizsgálják azon személyek által előtérítendő okmányokat, kik a választók följástromába való utólagos bejegyeztetésért hozzájuk folyamodnak.

Hogyha a bizottság azt találja, hogy az utólagos bejegyeztetésük végett előtte jelenkező személyek által előtérítendő okmányok, ezen törvény 14-19. §§. nyomán a választási jogot megállapítják, akkor a jelentkezett választó nevét a középponti választmánytól átvett választó följástrom mindkét példányában bejegyezni, és a választónak, kit bejegyez, ezt szóval is kijelentvén, annak neve után, az igazolásul szolgált adatokat is, a választó följástromok külön rovatában summás kivonattal bevezeti.

A bizottság köteles azon személyeket is, kik utólagos bejegyeztetésükért jelentkeztek, és kiket a bejegyeztető elmozdítandóknak határoz, szóval arra felszólítani, hogy azon esetben, ha ebbéli előmozdításuk ellen netalán ki fogásuk lenne, eziránt a küldöttség működésének megszabott ideje alatt a középponti választmányhoz haladékal nélkül annál bizonyosabban folyamodjanak, mivel későbbi folyamodások tekintetbe nem vehetnek.

30. §. A választási joggal nem bíró személyeknek a választók lájstromában történt

bejegyzése ellen netalán beadandó felszólamlások, szintén ezen bizottságoknál és pedig működésük megszabott határideje alatt benyújtandók, mint hogy későbbben tett tiltakozások, tekintetbe nem vehetnek.

31. §. Ezen a választó följástromok kiigazítására és a felszólamlások átvételére kinevezett bizottságok működésüknek, a 27. §. d) pontjában megszabott három napi határideje elteltével:

a) az aláírásokkal ellátott választók följástromát;

b) azon személyek jegyzékét, kik a választók följástromában utólagos bejegyeztetésük miatt, a küldöttségnek jelentkeztek, de vizsautasítottak; végre

c) mind azon felszólamlásokat, melyek részint a kívánt utólagos bejegyeztetésnek megtagadása, részint választási joggal fel nem ruházott személyeknek, a választók följástromában felvétele ellen nála benyújtanak, a középponti választmányának beküldendő.

32. §. A ki a választók följástromában utólagos bejegyeztetése végett, magát a kiigazítási és felszólamlási bizottság előtt nem jelentette, e végett többé a középponti választmányhoz nem járulhat.

33. §. Azon középponti választó bizottságok is, melyek külön országgyűlési küldöttség joggal felruházott községekben felállítandók, a maga kebeléből egy három tagból álló kiigazítási és felszólamlási bizottságot küldenek ki, mely szintén az előre bocsátott §§-okban foglalt szabályok szerint működendik.

34. §. A középponti választmány, a küldött kiigazítási és felszólamlási bizottságok működésének bevégezése után, legfeljebb nyolcz nap múlva, összeülvén:

a) a bizottságok által a választók lájstromába utólagosan történt bejegyeztetéseket megvizsgálja;

b) határoz véglegesen minden a megszabott idő alatt benyújtott tiltakozások felett;

c) megállapítja véglegesen minden egyes választó kerület részére a választók följástromait;

d) kibuzza a lájstromokból az illető hatóságoktól kapott tudósítások alapján mind azon személyeket, kik ezen törvény 19-dik §-sa alapján a választási jogból kizárva;

e) kiállítja minden választó részére az igazolási jegyeket, és azokat a kir. főkor-mányszek által kitzított választási nap beiktatása után, minden község részére elküldönni és két példányban készült összeírás mellett, az illető közigazgatási hatóságnak kézbesítés eszközése végett átküldi.

Ezen összeírások egyik példánya, az illető választó vétbizonyítványával ellátva, a középponti választmányának visszaküldendő, a másik példány szintén a választók vétbizonyítványával ellátva, az illető községnek előjárója által megtartandó.

35. §. A középponti választmányok határozat képességére, az elnököt ide nem értve, legalább hat tagnak jelenléte szükséges.

Az egyes kiigazítási és felszólamlási bizottságok tagjai, a középponti választmány azon tanácskozásaiiban, melyekben az ok előterjesztéseik felett határozatokat, részt nem vehetnek.

36. §. A középponti választmány minden tanácskozásairól a jelenlevők neveinek feljegyzése mellett, a tollnok által rendes jegyzőkönyvet vezetett, és annak egy példányát a levéltárba tevén, a másikat a kir. főkor-mányszeknek felküldi.

37. §. A középponti választmányok, valamint a kiigazítási és felszólamlási bizottságok ülései nyilvánosok.

Szebeni dolgok.

N. Szeben, július 26.

Ma folytatott a vita a napirenden levő munkát 3. §-lye, azaz ama kérdés felett, hogy megtartassék-e a regalisták intézménye. De a vita e felett a mai ülésben se fejeztethetett be. A mai szónokok közül a többség a regalisták intézményének megtartása mellett nyilatkozott. Megjegyzésre méltó, hogy mellette kevés kivétellel mind csak regalisták küzdenek, s azt csak a kisebbségi votum terén álló szavak követek támadják meg, míg valamennyi oláh mellette látszik lenni.

Napirendre való áttérés előtt néhány interpellatio tételét.

Russu kéri, hogy mi történik az urbéri előterjesztéssel, mely határozat szerint a Ratiu indítványait együtt 15 nap alatt napirendre tűzendő vala.

Elnök feleli, hogy a kormányjavaslat iránti bizottmányi munkát már átadott neki, de a Ratiu indítványait illetőleg ez nem történt meg, mivel a tudósító Nicola csak most érkezett meg.

Wittstock kérdést intéz: Mi dolog, hogy oly hosszasan van távol Rosenfeld regalista, a ki még hozzá és távollétére nem is kért engedélyt a tartományi gyűléstől. Hivatkozva az ügyrend illető szabálypontjára, indítványozza, hogy nevezett regalista kilépne a nyilvánosság.

Elnök mentegeti Rosenfeld urat, hogy beteges, s ugy hiszi, hogy mielőtt ily határozat hozatnék, előbb felhivandó lenne a megjelensére.

Lemény is kérdezősködik báró Popp von Böhmstatten felől, mire elnök tudatja, hogy fölmentését kérte, de még nem érkezett le a válasz. Baritiu regalistának pedig szabadságideje eltelt, fel fog szolnítani, hogy jelenjék meg.

Ezután olvastatott Brassó román lakóinak kérvénye az iránt, hogy csináljon a gyűlés minél előbb községi törvényt, mi is a kérvényi bizottsághoz utasított.

A napirenden levő tárgyhöz legelőször a kormány képviselője Jakab fők. tanácsos szolt, kiemelve, hogy a két munkát közti lényeges különbség éppen a regalisták kérdését illetőleg merül fel leginkább, s fejtegetésével azzal végzi, hogy a regalisták meghívása mindig a korona felségi joga volt, s a nép jogainak érvényesítése mellett nem kell megelégedni a monarchia jogairól se.

Obert tagadja, hogy itt a monarchiai jog korlátozásáról lenne szó. A regalisták intézménye nem gyökerezik a történelemben, az valami egészen új és nem egyeztethető a birodalmi alkotmánnyal. Védői felhazárdoznak, hogy jó az a választások rossz eredményének (Miszresultate) parafálására. Ő azt hiszi, hogy ez állítás a választás elve ellen bizonyos ellenszenvből ered. Érzelmek ellenében nem akar küzdeni, de három dolog megjegyzendő: 1) hogy egy nép, mely bír elég erkölcsi erővel, hogy a választás jogát okosan használja, nem is lenne felruházandó e joggal, mert nem tagadja, hogy az alkotmányos kormányforma sokkal drágább, mint a patriarchalis, habár valamivel olcsóbb, mint az absolutistikus. De mindenik közt legrosszabb a patriarchalis, mert azon alapevől indul ki, hogy a kormányok mindig bűnök, a népek mindig gyermekek, a kiket tutorság alatt kell tartani; ez minden tekintetben korlátozza a szabad önellátórást; az állami mindenhatóság és agyonkormányzás forrása, s ő azt hiszi, hogy e kormányforma Erdélyben már rég túltelte magát. Meg kell adni azt, hogy ha a nép szava gyakran a haszonlesés, az egoizmus szava is, éppen az érdekképviselet alkalmas arra, hogy az egoizmus a közjó érdekében érdekesítessék, mert az a hivatali osztályok szerint csoportosított választóknak alkalmat nyújt, oly férfiakat választani, a kik alkalmasak éppen választóik érdekeit képviselni. A századoknál a választás elve százados gyakorlat által kedvelt, s az azzal olykor tan visszaéltek is, de az érdekképviselet alapelve közötti népszerű, a század nemzeti gyűlés egyhangulag mellette nyilatkozott, s e szempontot teljes szívvel magának vallja. Felhazárdoztatott teljes szívvel magának vallja. Felhazárdoztatott teljes szívvel magának vallja. Felhazárdoztatott teljes szívvel magának vallja.

Fogarasi cz. püspök azt mondja, hogy az erdélyi tartományi gyűlés nem tehető párhuzamba a lajhantuliakkal, mert az octoberi diploma, melynek alapján áll a tartományi gyűlés, ismét visszaállította az erdélyi alkotmány alapait, s a februári patens ezeket érvénytelenre hagyta. A regalisták intézményének jogszerű fenállásához tehát nem lehet nyulni. De az az opportunus szempontjából is fentartandó, mert a választott képviselők bizonyos mértékig mindig a nemzeti érdekek képviselői lesznek, s a nagy földbirtok ki lesz zárva, ha csak a kis földbirtok nem hívja meg. Ő is a mellett van, hogy a választási manőverek által kijátszott tehetőség férfiak, a korona által meghívassanak ismereteik és tapasztalataik hasznosítása végett. A kisebbség által ajánlott módot, miszerint a nagy földbirtok 22 választott követt által lenne képviseltetendő, ő az aristocrazia képviseltetése új módjának tartja demokratikus színezettel. A regalisták számának meghatározása egészen a kormányra lenne bízandó, s indítványozza, hogy az illető tétel módosítsassék oda, miszerint a regalisták száma nem haladhatja meg a választottak felét. (Nem támogatattik.)

L. d. a i (román) a bizottmányi javaslat mellett tart hosszú beszédet, s azt mondja, hogy a régebbi regalista intézménynek eképi reformja megfelel az előrehaladott korszaknak.

Wittstock a bizottmányi javaslat ellen beszél. Ő azt hiszi, hogy a kormányának regalisták meghívása nélkül is elég módja van nézeteit érvényesíteni. Ha erről van szó, hogy capacitások meghívassanak, akkor azok számának nem lehet határt szabni, s a kormányra kell bízni, hogy az ország minden capacitását meghívassa. De ha meggondolja, hogy a kormány elvei megváltozhatnak, hogy reactionarius visszalépés következhetik be, mint Poroszországban, hogy az országnak intézményei számára még nincs felelős ministere, a kit törvénytelen cselekedetért az országgyűlésnek felelősségre lehetne vonni, meg kell vallani: a regalisták intézménye mellett nem lelkesülhet.

Mig Schmidt szász ispán szolt a bizottmányi többség javaslata — mellett. Azt mondja, hogy ő a károly-fehérvári értekezleten ki zárolagossága (potior nobilitas) miatt a regalisták intézménye ellen szavazott ugyan, de ha a regalisták a 3. §. szerint állítatnak fel, csak gratulálhat a háznak. De nem pártolja, hogy azok száma határozatlan legyen, a mint azt Koronka indítványozta, mivel a választottakat ezután könnyen lehetne majorizálni, s el kell ismernie a korona bölcsességét, midőn e tekintetben önmagának állított fel korlátokat.

E beszéd után az ülés elnapoltatott.

N. Szeben, július 27.

A tartományi gyűlés mai ülésében folytatott a vita a 3. §. felett a regalisták intézményét illetőleg, de határozatra ma sem került. Először Schuler-Libloy beszélt hosszú szónoklatban igyekezve érvényteleníteni a regalisták intézménye mellett felhozott indokokat. Beszéde közben oly éles kifejezésekkel élt, maga e mostani gyűlés jelleméről is oly kegyetlenül nyilatkozott, hogy még a centrum padjain is megbotránkoztak. Ugyanis a mostani tartományi gyűlés összeállításáról szólva, felhozta, hogy annak körülbelől 100 tagja közt 70 hivatalnok van, a többi 40 pedig ha nem is épp annyira a kormánytól függők, de nem egyebek, mint papok nyugalmazott államhivatalnokok, prokuratorok stb.

E gyűlésnek — ugymond — különben is szemére lobbantják tán, hogy nem egészen az ország közvéleményének kifejezése; annyival feleslegesebbnek tűnik fel hát a regalisták intézményének megtartása. A mostani gyűlésbe regalistákat hívt meg, helyen volt, mert az államalapítóknak átvételéről volt szó, de miután ez megtörtént, s az ezután tartományi gyűlés csak belüli ügyi kérdésekkel foglalkozhatik, annak összealkotása is más kell hogy legyen. Különben se szeretné, hogy a kormány 46 kir. hivatalossal gyakoroljon befolyást. Mondák, hogy a regalisták intézményének ellenzői által tett megjegyzések antimonarchicus és antidemocraticus jellegűek, de ő állítja, hogy épp azoknak monarchicus és loyalis érzelmű embereknek tűnni fel, a kik ez intézmény ellen az alkotmány álláspontjáról szoltak. A népképviselet lényeges feladata t. i. nem a monarchicus hatalom korlátozása, hanem az államszolgálat ellenőrzése, a bureaucratia tulajdonainak megátalásában rejlik. A kisebbségi szavazat elvetésével az országgyűlés egy lényeges szervtől (nagyföldbirtok) fosztatik meg, s idegen elem jut be, éppen mintha egy különben egészséges testre egy viaszból gyúrt orr ragasztatnék, de a melyvel nem fogja megszagolhatni a nép öhajásait.

A többi 9 szóok, Balomiri kivételével, a kormányjavaslat mellett szolt, mely a többség indítványával nagyban öszhangzik.

Haupt kimondja, hogy valóságos vivmáynak tartaná, ha a regalisták intézményét meg lehetne tartani.

— Felsőbb rendelt következtében adjuk a következőt: Felszólítás a követválasztókhoz! A folyamatban levő országgyűlésre, annak kezdetén közé tett s időközben leérkezett több rendbeli k. királyi előterjesztvények, és törvényjavaslatok tárgysorozata s az országgyűlési előrehaladó tárgyalások rendén felmerült egyes indítványok világosan mutatják azon nagy bőderejt tárgyak fontosságát, melyek felett ez országgyűlés tanácskoznia, illetőleg törvényeket alkotni hivatva van. Nem szenved kétséget: hogy a kérdése tárgyalások és ezek nyomán alkotandó törvények, mint e hazának életkérdései, általános érdekké bírnak e hazának minden polgárára nézve. Érdeklők azok a volt földesurak szintűje, mint az egykori urbérest, a földérest, hogy miut a kereskedelem és műipar embezeit, s nem tévesztik hatásukat azon osztályra

sem, mely saját szorgalmának s kézimunkájának köszöni önfentartását.

A hazai törvényhozás e egyszerű feladatát, mint szintén e haza helyzetét tekintve, de nem mellőzve a társadalmi és egyéni fejlődésre törekvő korszak elutasíthatlan kíváncsiságát, semmi sem lehet megasabb és nehezebb feladata a hazai és polgári helyes felfogott s nem ritkán önmegtagadást is igénylő kötelességnek, mint polgártársai megbízása következtében sorompóba lépni a haza közügyeit szervezőkkel — a törvényhozás terén együtti testvéries közreműködésre — véde a haza, nemzetiség és egyesek jogait és érdekeit, valamint szigorúan őrködve a felett is, hogy a hazai újja alakulhasson e nagy munka idején mindenki teljes erejéből munkáljon Felséges urunk legszentebb jogainak védelmezése, és szeretett hazánk boldogságának előmozdítása körül.

De minél igazoltabbá teszi e nézetet a hazai viszonyok minden oldalról megfontolása, annál feltűnőbbnek tekinthető azon ismételt jelenség, hogy az országgyűlésen székeiket el nem foglalt követek helyébe folyó évi május 9-ére kiirt választás sem hozta magával azon kívánt eredményt, hogy a választókerületek is alkotmányos képviselőkkel tényleges élvezetbe léphessenek.

A dolog ezen állásában a királyi kormány szék hazafiai szoros kötelességének ismeri ismételve újabb követválasztások megtartását rendelni el egyfelől azért, hogy az ideiglenes országgyűlési alapszabály e részbeni intézkedésének eleget tegyen, másfelől pedig és főleg azért, hogy a választók ne panaszkodhassanak a felől, hogy megválasztott képviselőik ezen megbízást el nem fogadván, a választás elrendelésének elmulasztása miatt képviseltetéséről gondoskodni módjuk nem volt.

És a midőn a kir. kormány szék az újabb követválasztásnak azon kerületekben, a melyekből a megválasztott követek az országgyűlési elnökség által történt felszólításuk után sem jelentek meg, leendő megtartását a mai napon elrendelte, szükségesnek és időszertnek találja a választókerületek érdekeit felhívni újabbban is figyelemre, tenni az iránt: hogy komoly számot vetve a hazai belállapotok jelen helyzetével, továbbá az ország politikai, nemzetiségi és anyagi érdekeit bigadt megfontolásra méltatva, igyekezzenek saját lelkiismeretük és legjobb meggyőződésük követése mellett választási jogaik gyakorlati teljes szabadsággal oly egyénre irányozni, kikről feltehető, hogy személyes megjelenésük által az országgyűlésen választó kerületek képviselői jogosultságát tetteg érvényesíteni kívánják, s ez uton munkáljanak arra, mikép a hazai törvényhozásra hivatott egyes tényezőket a közhaza javára és azon fő szempontokra irányozzák együttes testvéri törekvésüket, hogy a függőben levő kérdéskör, és minden egyes: is egy vagy más irányban közelről érdeklő országgyűlésileg elhatározandó hazai belügyek alkotmányos uton és minden érdekek lehető megnyugvására oldassanak meg.

Végre figyelemre kívánja a kir. kormány szék mind azokat, kik nézetekkel és példáikkal a nép cselekvésének irányzatára befolyást gyakorolnak, a fennebb kifejtett iránytól netalán eltérő nézeteik alig kiszámítható következményeire, s azon felelősségre, melyet a haza jelenje és jövőjével szembe magokara vállalnak, valamint a megválasztandó követeket is azon nem csekély erkölcsi felelősségre, mely jelenben szintűje, mint az utó kor előtt semleges magokiviseletük és választói érdekeinek elmulasztott képviselése miatt rájuk háruland.

A kormány egy jogosultat sem kíván elzárni az országos közügyekbeni részvételtől, sőt erre a legnagyobb készséggel nyit utat: a választóktól és választottaktól függ tehát saját, és az ország érdekei iránti közömbösség felbaggásával e haza minden fiát érdeklő nagy fontosságú országos tanácskozásba befolyt és ezeknél a törvény által biztosított befolyásukat érvényesíteni.

Az erdélyi kir. főkörmányzatséknak Nagy-Szebenben július 25-én 1864. tartott üléséből Crenneville m. k.

Vajda László m. p. titkok.

Felhívás az erdélyi gazdasági egyesület t. tagjaihoz.

Hazánk a természet sok rendbeli adományaival van megáldva, s a szakfőnöknek, a hivatottaknak feladata az elsőt termékeket kikutatni, egybegyűjteni, s tudományos rendszerbe foglalva elméleti és gyakorlati használatra az életnek átadni. A magyar természetvizsgálók ezen fáradsággal járó tífűs feladat megolását úgy vélték legezteszertűben megközelíteni, ha évenként hazánk más-más vidékein gyűlnek egybe. Jelen évben Maros-Vásárhelynek jutott a szerencse hazánk buzgó természet barátait kebelébe fogadni. A vendégszerető város, a vidéki lelkes honfiak nagy

szorgalommal mindent elkövetnek, hogy a tudomány embereinek, s szellemi éldelet kereső vendégeknak kényelmet nyújthassanak; semmi fáradságot sem kímélnek, hogy hazánk s ebben főleg Erdély ismertetésére szolgáló adatokat, termékeket lehetőleg összegyűjtés s egybeállításra, ugyan ezért, s e célra a rendező ügyvivőség augusztus 24-kén megnyitandó X. nagy gyűlés alkalmára egy tárlatot rendez, melynek egyik osztályát a gazdasági iparezkek képezik. A földmívelés, az egész gazdasági ipar a természet tudományok összrendezésére alapszik, ezek fáklyavilágánál fejlődik és virul fel, minden értelmes gazdatehát kötelességének ismeri a szaktudomány előmozdítására, ha mint egyszerű napszámos is, szolgáltatni tenni, segéd kezét nyújtani. Az erdélyi gazdasági egyesület választmánya kedves kötelességet teljesíti, midőn az egyesület tagjait erre figyelemzeti és tisztelettel felkéri, hogy marosvásárhelyi ügybarátainknak és tag-társainknak a hasznos és nemes vállalatban segítségükre legyenek, s a rendezendő tárlatot küldeményeik által gazdagítani, s ez által érdekessé és tanulságossá tenni sziveskedjenek. Beküldendő: gazdasági termény, műiparcikkek, gépek stb. A küldemény a magyar orvosok és természetvizsgálók nagy gyűlése ügyvivőségéhez intézendő Marosvásárhelyre.

Kolozsvárt, július 26-kán 1864.

Az igazgató választmány üléséből.

Nagy János egyleti titkár.

A magyar orvosok és természetvizsgálók X. gyűlése érdekében.

Mindazon urak, kik a magyar orvosok és természetvizsgálók X-dik gyűlésére Magyarországról N.-Várad és Kolozsvár felé, vagy ezen utóbbi városokból M.-Vásárhelyre utazni kívánnak, sziveskedjenek szándékukat és az említett városokba érhetőségük napját Dr. Szabó József igazgató tanárhoz Kolozsvárt f. évi augusztus 10-éig írásban bejelenteni, mint-hogy gyorsutazási vállalat-tulajdonos Biasini Domokos ur vállalkozott N.-Váradról Kolozsvárig, személyenként, podgyászszal 8 f. 40 kr. szállítani, Kolozsvárról pedig N.-Váradig ugyancsak Biasini Domokos ur vállalta privat szekereket kellő számmal fogadni, hogy a t. cz. utazóknak a lehetőségig kényelmes és olcsó fuvarosok álljanak rendelkezésükre.

Az utazók sziveskedjenek magokat — megérkezésükkor N.-Váradon a Zöldfa szállodában, Kolozsvárt a Biasini szállodában — mind a két helyt a gyorsutazási irodában jelenteni.

Ugyan ezeket a t. cz. utazókat, jövet, menet Kolozsvár lelkes polgársága a legszívesebben vendégszeretettel kívánja illő kényelemmel ellátni; a mely célból sziveskedjenek magukat megérkezésükkor Dr. Szabó József igazgató tanárnál jelenteni.

A gyűlés ügynöksége.

MEGYEI ÉS KÖZSÉGI ÉLET.

Borsók, július 21.

Daczára annak, hogy itt a mai naphoz időjárásunkat illetőleg fényes reményeket követték; napjaink szelesek és hűvösek. A hőmérő 8—12 fok közt ingadoz.

Gondolhatni, hogy ily időben 7—9 fok melegségi fűrdőben kurák nem lehetnek kellemesek. Azért mégis a vendégek száma napoként szaporodik, és pedig többnyire Moldovából jövő oláhokkal. Ezek közt van egy K. u. s nevezett német-franciázi viseletű egyén, ki mint mondják az oláh fejedelem unoka-fivére.

A vendégeket fogadó lakok egy része elég csinos, de elég drága is. Mulattatni akar a vásárhelyi zenekar napjában kétszer általános roszul választott, s többnyire idegen darabjaival.

A fűrdői szépitések és építések naponta folynak és tervezetnek; általában állíthatni, hogy Borsók ez évben is halad. De még sok hiány pótolandó mind a vendégek kényelmét, mind a fűrdő külső szépségét illetőleg. A rendkívűlben annyira pontos, hogy még az ismeretes erdélyi vendégek is fűrdő biztos P. ur által utveleiket illetőleg szorosan kérdőre vonatnak. Mi magában véve, mint hivatali pontosság, dícsérendő.

Közelebről volt itt a kormányzatséktól küldött vizsgálo bizottság főorvos m. Pataki elnöke alatt, melynek mint állítják, feladata volt részint a fűrdő rendet, kényelmét, részint a tulajdonos Ditró és Szárbegy közseg és haszonbérő M. közti egyenetlenség okait megvizsgálni. Ugyancsak az alkalommal az új erdei kút vizének, mint ki próbált és jó borvíznek eladására is engedély adatott. Csakugyan az erdei kút vizét tartó Ivek E. K. val, a fűkötő P. B.-vel jelettetnek. K. F.

KÜLÖNFÉLÉK.

A magyar királyság anyasorsága hála-lásan kezd visszafizetni azon szomorú kölcsönt, a mit a tavalyi alföldi inség alkalmával Erdély nyújtott. Fájdalom erre az alkalom hamarabb bekövetkezett, mint hittük volna. A mi tavaly a Királybágon túl oly mérhetlen szerencsétlenség, oly szívszaggató inség oka volt, annak éppen ellenkezője, az ég csatornáinak tulbővséges megnyílása sújtja most Erdélyt, melynek, mint erdőkoszorúzott bércevidéknek, nem a szárazság, hanem éppen a sok eső szokott veszedelme lenni. A nagy ár-
vizek, a pusztító jégviharok, a betek meg he-
tek óta folyton szakadó eső, melyek vagy el-
pusztítják már a természet vagy végkép bánta-
vették a művelést, felszámitatlan károkat oko-
zának. Részben mi is most már az inség kü-
szöbén állunk, melynek szomorú következmé-
nyeit tavaly az alföldi sorsában fájdalom rész-
véttel szemlélők. Áldott legyen tehát az esze-
me, mely Magyarország fajt és leányait e
szomorú jelenetnek Erdélyben leendő ismét-
lődése megelőzése végett nemcsak kelletlen
segélynyújtásra kezdi ösztönözni. Iné, a ma-
gyar kir. helytartóság csak a napokban küldte
vissza ezer forinttal 10,000 fitra egészítve ki
azon segélyösszeget, a mely innen az alföldi
inségek fölségelésére küldött, s már a ke-
gyes adakozásnak két újabb tényét, a Király-
bágon túlról jövőt, említjük hálás elismeré-
ssel.

Gróf Andrássy Gyula a következő le-
velet intézte közelebből gróf Mikó Imre
ömlőgázhoz: „Igen tisztelt barátom! A Pes-
ten az alföldi szükségkötők számára gyűjtött
összegekből, azok egyike által, kikre a kiosztás
bizatott, 500 forint nekem — mint már né-
külözöttem — visszaküldtettem, úgy vagyok meg-
győződve, hogy atakozók szándékának job-
ban megfelel nem lehet, mintha azoknak
adom át, kik nem régen oly testvériesen gyűj-
töttek segédletet a mi számunkra. Bátor-
kodom tehát az említett 500 forintot mellékelve
neked oly kérelemmel átküldeni, hogy azt az ár-
vizek által károsult erdélyi testvéreink sege-
delmére, az ille-
dök kezéhez juttatni méltóztas-
sál szívesen. Ránk, jul us 21. 1864.

Gr. Andrássy Gyula m. k.

Ez összeg az illető helyre már el is van
juttatva.

Medgyesfalváról pedig július 26-rol kö-
vetkező levelet kapjuk: Tisztelt szerkesztő-
ség! „A magyar gazdaszónok” együletétől
a napokban vettem 600 új forint azon meg-
tízelttel, hogy ezen összeget saját belá-
tásom szerint oszszam ki e vidéken, az ár-
vizek által károsultak között. Ezer hála a ne-
mes együletnek szép adományáért, mely, te-
kin-
tve az árvizek által okozott roppant káro-
kat, a legjobb időben érkezett.

Ha az összeg kiosztása megtörtént, azt is
tudatni el nem mulasztom.

Gróf Lázár Mór.

— A felső-fejérmegyei s vidéki műked-
velők által Erzsébetvárosban május 21-én ren-
dezett hangverseny tiszta bevétel 1,200 frt,
9 db arany és 5 tallér volt, a mint hitelesen
értesítnek minket, s ez összeg Pestre felkü-
ldetett özv. gróf Bathányi Lajosné ö nag-
ságához.

— Fáy András meghalt! Ismét gyász-
hirdetünk — írja a „M. S.” A magyar iro-
dalom Nestora, az utolsó, ki a szó és to' ha-
talmával e század elején síkra szállt uttörő
phalanx bajnokai közül még élt. Fáy András
ma reggel 7 órakor csendesen jobblétre szen-
derült. Egy szép és gazdag élet zárult be:
szép, nem csak a dícsőség által, mely az
több mint félszázad óta környezte, hanem még
szébb az érdemek által, melyekkel az elhunyt
a nemzet halálját kivívta; és gazdag, nem
csak az években, melyeknek májusban ha-
ladta meg 78-dikát, hanem még sokkal in-
kább gazdag az elme, hazafiság és nemes
példa műveiben, melyekkel hosszú élete min-
den perczenetét betöltötte. Anyagi és szellemi
haladásunk terén, az elmélet és gyakorlat pá-
lyáin egyaránt nem mutathatunk föl ernye-
debb és lelkesebb honpolgárt, mint ő. Ő
volt — hogy csak egy-két mozzanatot em-
lítsunk ki — a táká-é-pénztárak megalapítója
a hazában, s ugyanő a nemzeti színészet
meghonosítója a fővárosban; ő volt Pest-
me-
gye ünnepeit szónoka s több ízben ország-
gyűlési követe, s ugyanő az irodalom ernye-
detlen munkása mind haláláig, elannyira, hogy
legutolsó műve csak az utóbbi hetekben je-
lent meg egyik elsőrangú közlönyünkben. Mint
író, mint ember, az igazi magyar kedély-
ség hű képviselője, s munkáinak legkitünőbb
érdeme a sajátos nemzeti szín és zamat
összeolvastatása az általános emberrel. Fáy
Andrásban a magyar akadémia már negyedik,
a Kisfaludy-társaság pedig harmadik tagját
vesztette el alig három hónap alatt. De a
vesztés az egész hazáé, s e vesztés fájd-
almát csak azon tudat képes némileg enyhi-
teni, hogy az új koporsó, mely előtt meg-
-

tottan állunk, egy bevégzett s eredményekben
dús és üdvös élet határjele. A magyar nem-
zet örökké jölvén között fogja említeni Fáy
András nevét. Legyen áldás emlékeztetés!

— Az Erdély s a Dunafejedelemségek
közötti közlekedés megszakasztása, különösen
a brassói kereskedelem nézve, igen káros
következmény. A brassói raktárakban össze-
halmozott portékákat, melyek a Dunafejed-
elemségekbe rendelve, a megrongált utakon,
melyeken még a hidak sincsenek mind vissza-
állítva, csak kis részletekben lehet szállítani,
a gazdag oláhországi vendégek is hiányoznak
az idén. Brassóban más években június, július
s augusztus hónapokban egész országos vásár
van, az idén majdnem az egész nyári üzlet
szünetel.

— Eszterházy herceg és Szalay.
A „Wanderer” meleg sorokat szentel Szalay
emlékének. Necrológiában a többi közt említi,
hogy Eszterházy herceg palotájában folyvást
rendelkezésre állt lakás, melyet a boldogult
mindannyiszor felhasznált, midőn egyik vagy
másik levéltárban okmányok után buvárolkodott.
„Mig rendelkezésem alatt csak egy kis hely
is van”, mondá a herceg, „nem engedem,
hogy oly férfi, mint Szalay, koreszmában
lakjék.”

— A „Süßguy”-nek nagy gondja van a
„K. Közöny” hírfüzérére. Azt mondja, hogy
divatlapjainak konyhalapoknak neveztük, mert
néha a konyhára vonatkozó tudnivalókat is
közölték, (a mi nem árt) meg aztán az egyik
átvett cikket alá adatszták „P. N.”, de a
másik újdonságnál a „Süßguy” mint forrás
nincs megjelölve. Engedelmet kérünk s ígér-
jük, hogy megjobbítjuk magunkat, ha úgy van,
de nem emlékszünk, s utánakeresni resteljük.
A „Nefeletis” mindenestre jeles divatlap, de
evel együtt ajánljuk olvasóink figyelmébe a
„Fővárosi Lapok”-at e jeles irodalmi napila-
pot is. Szent a békeség!

POLITIKAI HIREK.

Angolország. A „Daily News” szerint
Angolországban az összes pártok óhajtnak a
Franciaországgal való benső szövetséget,
mint a béke s szabadság legjobb biztosítékát
a „szent szövetség” ellen. Ily ércelem s óhaj-
tás nyilvánult a felsőház f. hó 22 ki ülésében
is. Stratford-Redcliffe lord a szent szövetség
helyreállítás-éle híreire híván fel a ház
figyelmét megjegyzi, hogy a 3 hatalmasság
jelenlegi viszonyai valóban a „M. Post” által
közölt diplomáciai levelezés igazolására mu-
tatnak. Öszhangzik e levelezés a jelen idő
körülményeivel, a 3 hatalmasság bevallott
politikájának érdekeivel, s megerősített mint-
egy a 3 fejedelemség miniszterelnökeik kisé-
retében történt találkozásai által. E szövetség
a mostani állapotok közt veszélyes lehetne Európa
szabadságát illetőleg, mert a siker esetében
kényuralmat s meghiusulás következtében a
szélső democatia uralmát idézné elő. E ve-
szély elbárítására intézkedések szükségesek.
Azt tanácsolja említett lord, hogy e célból
ne kiméltessenek az ország segélyforrásai, s
hogy az Angolországgal ugyanazon érdekek
bíró hatalmasságokkal főleg pedig Francia-
országgal szövetség kötendő.

Franciaország. Párisból írják, hogy
mexikói tudósítók szerint a császári pár jun.
12-én tartotta bevonulását az ország főváro-
sába a lakosság nagy lelkesedése közepett.
Az ünnepek 8 napig tartottak. A császár
többrendbeli rendeletet bocsátott ki; egyet a
többi közt, melyben általános amnestiát ad.

A tuileriák cabinetje az ő közvetítési ja-
vaslatának Koppenhágában leendő elfogadása
iránt némileg esáldott, és nehezelt azért,
hogy Dánia egyenes békátárgyalásokba bo-
csátkozott a szövetséges német hatalmakkal.
A miért is Párisból azon hírt terjesztetik,
hogy Keresztély király orosz ortalom alatt
és Oroszországnak tanácsára államcsínyt fog
megkísérteni.

A „Memorial dipl.” azt mondja, hogy az
Elba hercegségek tökéletes elválasztása Dáni-
ától az osztrák-porosz igényeknek nem
ultimatum, hanem maximuma. A
„France” azt hiszi, hogy állandó megoldást
csak a hercegségek német és dán lakosságá-
nak elkülönzése idézhet elő.

Vichyből érkező hírek a francia császár
és a belga király közötti érintkezést igen szí-
vélyesnek mondják; nem csak a meghatároz-
tott órákban s az előirt szertartások közt
történik találkozásuk, hanem többször sétál-
gatnak óráig együtt az árnyékos helyeken;
mindebből a béke szilárdására huznak kö-
vetkeztetést, ugyisintén kedvező jelnek veszik
a francia-angol szövetségre nézve.

Olaszország. Az „Unita Cattolica”-nak
írják, a „Vaterland” szerint, Rómából:
„Mindnyájan, még a legbizalmatlanabbak is,
egyetértének abban, hogy a dolgok jelen
állásában az északi szövetség a
forradalom romlására szolgálna s e
okból azt igen sokan jó szemmel nézik,
annál is inkább, minthogy most már tudva

van, hogy Austria világosan arra törekszik,
hogy a szent szék valamennyi joga
tényleg (de facto) s ne csak szóval vissza-
követeltesse. Ujabb biztosításokról is beszél-
nek, miket Austria és Poroszország II. Fe-
rencnek tettek, s II. Sándornak egy kineve-
zett követéről II. Ferenc király udvarához.
Továbbá (és ez hiteles) Palmerston a ná-
polyi király egy hivatalos küldöttjének (kit
meg is nevezhetünk) beszélve ugyancsak aján-
lotta, hogy a király tartsa fenn jó
viszonyait az északi hatalmassá-
gokkal s utána tenvé: Anglia csak azon
esetben fog odamutálni, hogy a bournoni
ház a nápolyi trónra visszasegítsék, ha
oly Napoleon-féle mesterkedések
jönnek napfényre, hogy Nápoly trón-
jára egy Muratot vagy Bonapartot
ültessenek. Aztán azt is tudják és beszél-
ik bíbeli érdemlő személyiségek, hogy Au-
stria többé nem ismeri el a zürichi szerződést
s kiindulási pontul nem tekint a Francia-
országgal s más kormányokkal való tárgya-
lásaiban; a bekebelezések által megszegett-
nek s megsemmisülteknek nézi e szerződés
pontjait, s ha fegyvert kell fognia, nem cselja
maga számára egyebet érvényesíteni, mint a
visszakövetelés s törvényes kárpótlás
jogait. Hogy az utóbbi tételnek, földterületre
alkalmazva, mi az értelme, tudva levő dolog.

Németország. A „Nordd. Allg. Ztg.”
következő megjegyzésekkel kíséri az „Indep.”
azon közlését, miszerint a porosz király s
Napoleon császár össze fognának jöni, egy
Németországbani nagy porosz császárság fel-
állítását végett:

„Az „Indep.” ugyan ezen közléshez azt
teszi hozzá, hogy ezen híreknek megerősítésre
van szükségük, mivel a két fejedelelem össze-
jövele éppen nem bizonyos”; azonban mi-
dön az „Indep.”-hoz azon kérdést intézzük,
hogy miért terjeszt — nagy jelentőségű lap
létre — ily híreket, ugyanezhez hozzá akar-
juk tenni, hogy még azon esetre is, ha a két
fejedelelem közt az összejövetel megtörténik,
a miről itt még semmit sem tudnak, még
akkor is ilyenműt terv létesítése bizonyosan
nem képezendi a két fejedelelem összejövetel-
nek tárgyát. Vilmos király több mint elegendő
bizonyítványait ad annak, hogy az ő német
politikája nem abban áll, miszerint Porosz-
ország ama Németország rovására nagyobbít-
tassék, melyért ő oly sokat tett; Napoleon
császár pedig bizonyosan nagyon át van havta
azon eszmétől, hogy a trónnak saját dynas-
tiája részére való biztosítását nem oly kül-
politikai kalandos kombinációkban, melyek
halálával összeomlanának, hanem a francia-
országi belállapotok rendezésében kell keresnie,
mi a szomszéd államokkal békés együttélésre
utal, nem pedig hódítási czélokra s oly új
birodalmak alapítása végett szövetségekre,
melyektől a belső jogosultság hiányzik.”

Hamburg, jul. 24. A „Times” levelező-
je, Gallenga tegnapielőtt Jütländből kinta-
sítottat. A Schleswig részerei porosz polgári
biztos, Zedlitz a nyugat-schleswigi szigete-
ket utazza be, s ott magátólja az augusztus-
burgi herceg kiküldetését. Az austriai polgári
biztos, Revertera gróf tegnapielőtt Rends-
burgba érkezett.

Mint a „Pr.”-nek Hamburgból f. hó 25-rol
távirják, az ottani „Unparteiische Corresp.”
jelenti, hogy északi Holstein kizárólag poro-
szok által szállatik meg. Az augusztusburgi
herceg 28-án délkelet felé hódolat elfogadási
utra szándékozik indulni. Altonában szomba-
ton a szász hadügyminiszter, Ravenhorst
tábornok az eltávoztandó Hake tábornok által
fogadtatott.

Mint ugyancsak a „Pr.”-nek Flensburgból,
f. hó 25-rol távirják, a Hamburgban lévő
austriai miniszter-residens, b Lederert vár-
ják oda, a Schleswig részerei cs. polgári
biztos, Rewertera gróf helyébe, ki más
rendeltesre van hivatva. Flensburgon át te-
temes csapatok vonulnak dél felé.

Dánia. A Dánia és a szövetséges nagy-
hatalmak közt kötött fegyvernugvászról szóló
szerződés következőleg hangzik: 1) A szö-
vetséges kir. porosz és cs. kir. osztrák had-
sereg és flotta közt egy részlől és a kir. dán
hadsereg és flotta közt más részlől az ellen-
ségekedések mind szárazon, mind tengeren
az ostromzárlattal együtt f. hó 20-án délből
12 órakor megszűnnek. Ha a kiittüzt időpontig
a hadsereg vagy flották távolabb eső csapa-
taihoz, illetőleg az egyes hajókhoz az illető
rendelet meg nem érkezethetik, mindkét fél
kötelezi magát a kiittüzt nap és órán tul tett
területi megszállásokkal, illetőleg foglalások-
kal ismét felhagyni. 2) A fegyvernugvász
minden előleges jelentés nélkül lejár f. hó
31-én éji 12 órakor. 3) Mindkét hadsereg és
flotta megmarad birtokában azon katonai
állásoknak, melyeket f. hó 20-kán déli 12
órákor elfoglalva tartanak. A határvonal a
fegyvernugvász ideje alatt egy ágyulóvész-távol-
ságnyra képzendő az elfoglalt tengerpartok
és szigetek hosszában; hol csekélyebb széles-
ségi tengeröblök választják el mindkét had-
sereget egymástól, ezen vizek, hadi és hadi

czélokra szánt járművek előtt zárva maradnak.
Minden közlekedés a mindkét részlől meg-
szállt terület részekről félbeszakad.

Oroszország. Lengyelországnak a fel-
kelés következtében emberekben szenvedett
vesztését, mint mondják megközelítő pon-
tossággal következőleg adják elő: Hivatalos
kimutatások szerint a 16 hónapig tartott harcz-
ban elesett vagy nehezen megsebesült mintegy
30,000 felkelő, kivégeztetett 361, Orosz-
országba bekebelezetett vagy Szibériába szál-
lítottatott 85,000 ember. Ezen kívül a forradalmi
párt megöletett 945 egyént, többnyire hivatal-
nokokat.

A rég jelentett ukáz, az összes kolostorok
megszüntetéséről Lengyelországban, mint az
„Östd. Ztg.” jelenti, a napokban közzé fog
tétetni és hatályba lépni.

Moldva-Oláhejedelemség. Azon szü-
netelés után, mely a fejedelemség a török
fővárosból bézaérkezéttével a politikai visz-
onyokban beállott, nevezetes a fejedelemség
következő kiáltványa:

„Oláhok! Május 2 ki (14) kiáltványomban
kifejtém azon szükség okait, melyek arra
birtak, hogy az 1858. aug. 7-iki (19.) szer-
ződés II-dik mellékletén alapult kamrát fel-
oszlassam, és a nemzetre hivatkozzam, hogy
köztem és a felosztalt kamra közt bíró le-
gyen. Egyszersmind kifejtém azon okokat is,
melyek miatt Rumania elő nem haladhat.

Ezek az okok: egyfelől a pártoskodás,
mely a kamra minden munkálatain átvonult,
másfelől a választási törvények fogyatkozásai
voltak.

Május 10 kéről (22.) május 14-ig (26-ig)
való napokban a nemzet 682,681 szavazattal
felelt felhívásomra, s hagyta helyben az eléje
terjesztett pótlék-alapszabály és választási tör-
vény elveit.

De ezen új, a nemzet által megszavazott
intézmények megváltoztatát az európai con-
ventio több czikkét s eltörlek e conventio 2-ik
mellékletét, azaz a választási törvényt. Ily
tetemes változtatásra a souzerain porta és a
Rumania létezését garantizáló, a conventiót
alkírt hatalmak beleegyezése kívántatott.

Mindezt előre megmondám nektek. Midőn
t. i. az általános szavazat számbavételére „ad
hoc” kinevezett bizottság a szavazás eredmé-
nyét május 21-én (junius 2.) kezembe letette,
ezt mondam: „Mintán a magas hatalmak ün-
nepélyes tények által garantizozák politikai
feuállásunkat, ugyanazon jóakarattal fogják
elismerni azon intézményeket is, melyeket az
ország és a nemzet akaratjának választottja
a belső gyarapodásra szükségeseknek lát.

Néhány nappal azután jelentém konstanti-
nápolyi utazásomat, hogy az ország autonó-
miáját nemzetközi értekeződés által szilárdít-
sam meg.

Reményeink teljesedének.

Szultán ő felsége, a mi kegy. souzeraintnk
és a garantizáló hatalmak elismerték a május
10-kéről 14-ig folyt népszavazás alkotta intéz-
ményeket.

Az általam ez irrattal egyszerre közzétett
okmányokból azon meggyőződést merithettek,
hogy azon változtatások által, melyeket a ma-
gas portával egyetértve s a garantizáló hatal-
mak beleegyezésével tevők, se veszélyeztetve,
se alapokban megváltoztatva nincsenek a
nemzet által megszavazott új és az existenciát
biztosító intézmények alapelvei. Különben is
a történet módosítások csak ideiglenesek, a
képviselek következő gyűlésében változtatni
lehet rajtok s kiegészíthetők. — Mert, oláhok!
azt mondhatom nektek s ti el fogjátok ismer-
ni, hogy Rumania csak mai napon nyeri meg
teljes autonómiáját, ugy a mint az a magas
portával kötött régi szerződésünkben és a
páriai szerződésben garantizozva van.

Eddigelőt ezen autonómia sok tekintetben
hiányos volt. Bizonyoság volt rá a conventio
II-ik melléklete, t. i. a választási törvény,
melyen külső beleegyezés nélkül változtatni
nem lehetett. De most a magas hatalmak el-
ismervén régi és azon páriai szerződésen ala-
pult jogainkat, mely által politikai fenállásunk
Európa oltalmába vevé, belső autonómián-
kat egész kiterjedésében szentesíték.

Azon okmány homlokára, mely által Ru-
mania új intézményei elismertetnek, a magas
porta egyetértve a garantizáló hatalmakkal,
ezen szavakat írta: „Az egyesült fejedelm-
ségek jövődében belső adminisztratiojokat,
törvényeiket, a fenálló államhatalmak törvé-
nyei hozzájárulásával, s minden intervencio
nélkül változtathatják és cserélhetik.”

Igy mátol és csupán mátol fogva lép Ru-
mania autonómiájának birtokába; mostantól
kedve belső intézményeit külső beavatkozás
nélkül változtathatja, javíthatja. Oláhok! a
jövendő miénk! A május 10-14-ki emléke-
zetes napokban a nemzet szavazatja által
erősödvé, elismerők és méltók akarunk lenni
a souzerain udvar és a garantizáló hatalmak
iránt, hálásak a gondviselés iránt a sikerért,
melyre büszkék lehetünk s melyre mindnyá-
junk közreműködött; én kezdeménnyel, ti
szavazatokkal, hazafiságtokkal s értelmisé-

getekkel, melyeket az átéltséges pillanatokban tanúsítottak.

Adja az ég, hogy a nemzetnek választottjában vetett bizalma gyarapodjék, hogy ki-pótolhassuk az elmulasztottakat, a nemzet türelmének és áldozatainak gyümölcseit szedhesse s az oláh nemzet így elfoglalhassa azon helyet, mely őt az európai nemzetek családjában megilleti.

Üdvözljük ennél fogva melegen az új törvényhozó kamrákat, mert arra vannak hivatva, hogy a magas portálval való százados összeköttetésünk s a párisi szerződés alapelveinek megtartásával törvényeinket és nyilvános szabadságainkat kifejleszessék, s ily módon Rumánia belső alkotmányát szilárd alapokra fektessék.

Eljen Rumánia!

Bukurest, jul. 2. (14.) 1864.

I. Sándor János, (Ellenjegyezte) Kegelnicsánu, Balanesku, Bolintianu; Orbesku, Mann tábornok

Bukurest, jul. 24. Az itteni „Romanul” című hírlap, ugyszintén a „Romanul” című vasárnapi újság örökre betiltatott. Egyidejűleg a „Romanul” újság társulata” cím alatt létezett s fejedelmi leirat által elismert volt, névtelen társulat is felfüggesztetett. A miniszteriumnak Kuza fejedelemhez erről tett jelentésében ez következőleg van indokolva: „E lap egy hadi gép, kormányunknak és intézményeinknek esküdt ellensége s minden nap a kormány megbuktatására igzgat, abból az elvből indulva ki, hogy semmit sem vár a kormánytól s hogy minden, a mit a kormány tesz, rossz.”

Törökország. Skutariából írják, hogy Hafiz bey, a porta biztos, minthogy a határ-szabályozási ügyben közte és a montenegrói biztos közt egyetértés nem jött létre, rendeletet adott, hogy a határvonal közvetlen közelében két őrház állíttassék fel.

Konstantinápoly, jul. 16. A „Journ. de Constantinople” közlése szerint a jun. 23-ki értekezleti jegyzőkönyvet, az 1858-dik évi egyezményhezí pótlék-okmányt, s a Dunafejlemések részére választási törvény alapját. Ignatieff tábornok Oroszország követévé nevezetett ki a magas portánál.

Amerika. Új-York, jul. 13. A conföderáltak betörése Marylandba jelentékeny terjedelmű. Céljuk: Washington elfoglalása. A vasut- és a távirai összeköttetés Baltimore és Washington közt elromboltatott. Csekély távolságra Washingtonról egy erős hadsereg van a conföderáltaknak összpontosítva.

Jul. 16. A conföderáltak Washingtonról visszahúzódtak s a Potomacot visszamentek, roppant mennyiségű zsákmányt vitvén magokkal. A conföderáltak kísérletet tettek volt Grant tábornokot hátban támadni meg. Johnston átkelt a Chattahoochee-n. Mint bizonytosságot állítják, hogy Sherman az atlantai erődművekhez megérkezett.

Ujabb. A béke-conferenciák Bécsben f. hó 26-án déli 1 órakor kezdtükét vették; jelen voltak a másod-batalmazottak is, u. m. b. Brenner, b. Werther és Kaufman ezredes. A „Wien. Abendp.” kedvezőbb eredményt remélt ezúttal, mint Londonban volt, s aztán így szól:

„Bármily nagy volt is a hajlandóság mindenfelé, a tényállás fölötté vérmes felfogástól óva-inteni, a dán meghatalmazottak Bécsbe érkezése mégis lényegesen megerősítette a békereményeket. Bizonyosan helyesen tévők fül, hogy a dán kormány Austria és Poroszország célzatai iránt alig lehet többé kétségben, s ennél fogva már a tárgyalások megkezdését annak jelül tekintik, hogy Dánia elhatározta magát annak elfogadására, a mit többé nem változtathat. Mindent egybevéve nem tagadhatni, miszerint e perczben szilárd támpontjai

vannak azon várakozásnak, hogy Bécsben végleges, a két német nagyhatalom becsületére a hercegségek és Németország jogára nézve kedvező béke fog kötetni.”

Bécs, jul. 27. A „Vorstadtztg.” Frankfurtból jelenti, hogy Porosz szág az egyesült bizottmányban kijelenté, miszerint ő a többségi határozatot, a schleswig-holsteini öröklési kérdésben, nem ismerendi el jogosultnak, s e szerint kötelezőnek sem.

Stuttgart, jul. 25. A követ-kamra mai ülésében öszhangulag elfogadta Oesterlen s 53 társának azon indítványát, miszerint „Rendszernak a porosz csapatok általi erőszakos megszállása ellen ünnepléses tiltakozás történjék, s a kormány — a megkívántató eszközök megajánlása mellett — arra szólíttassék föl, hogy más kormányokkal egyesülten, lépjen föl ezen erőszakolást ellen.” — A rendek gyűlése elnapoltatott.

Konstantinápolyból Londonba érkezett tudósítások szerint, a török kormány a protestans missionariusok minden telepét bezárata, s több, legújabbban a keresztény hitre áttért egyének befogatását rendélé el.

New-Yorkból, f. hó 13-án kelt tudósítások szerint, Philadelphiában azon hír szárnyalt, hogy Washington a conföderáltak kezében van; azonban ezen hírek semmi megerősítése sem érkezett. Azon hír is szárnyalt, hogy Grant elfoglalta Petersburgot.

Bécsibörze. *Julius* 28-n: Nemzeti kölcsön 80.60. 5%. Metalliques 72.55. Bank-részvény 783.—. Hitel részvény 194.20. Váltó Londonra 114.60. Ezüst 113.75. Arany 5.49. 1860-diki Állam kölcsön 96.75.

Julius 27-n: Urbéri kárpótlási kötvény Magyarországi 74.90. Erdélyi 72.25.

Erdélyi		Alsó ausztriai mérő: vagy is két nagy véka.					Marhah. fontja.	
		Tiszta búza.	Rozs.	Árpa.	Zab.	Törökbúza.		
piaczi árak:		k r a j c z á r o k b a n .						
Besztercze	julius	12.	240—220	200	—	210	200	13
Brassó	julius	22.	352—352	156—156	160—160	110—110	321	13
Dézs	„	12.	300—280	210—200	—	120—100	200—190	12
K.-Fehérvár	„	16.	380	250	—	180	248	12
Kolozsvár	julius	28.	340	224	—	116	236	13
M.-Vásárhely	julius	21.	370—360	230—190	—	144	170	12
N.-Enyed	julius	21.	340—326	292—224	—	218—180	228—228	12
Szamosujvár	julius	25.	320—280	220—210	—	120—110	200—200	14
Szászváros	maj.	29.	390—390	290—290	—	196	295—295	13
Sz.-Régen	julius	21.	340—312	236—220	—	144—132	240—232	13
N.-Szeben	julius	22.	427—373	213—200	—	173—160	267—267	15
Sz.-Udvarhely	julius	19.	400—400	175—175	—	150—150	240	12
Torda	julius	23.	374—320	226—220	186—180	160—155	240—235	12

T. és felelős szerkesztő DÓZSA DANIEL.

NEVE HIVATALOS.

Hirdetmény.

Az aláírások

a „VICTORIA”

tűzkármentő társulat részvényeire f. é. július 5-én megkezdődtek, s miután a részvét kedvezőnek mutatkozik, az aláírások f. é. augusztus 15-én be fognak zártni.

Az aláírás történik a társulat ideiglenes irodájában **Kolozsvártt, belső középutoza 475. szám alatt** — továbbá: **Bogdán István, Gáll János, Kiss Mór, Folly Mihály — Stein János** kereskedő; — és hites alkusz: **Perszián Márton**; — Károlyfehérvárt: **Nagy Sándor**, — és N-Szebenben: **Zürner és Mathias** uraknál, a hol bővebb felvilágosítást is nyerhetni.

A többi czégek, — a hol Erdélyben részvény aláírások történhetnek, a maga idejében közhírré fognak tétetni.

Kolozsvártt, július 27-én, 1864.

A „VICTORIA” tűzkármentő társulat alapító bizottmányától.

(177) Hirdetés.

(4—6)

Több évek óta jóhírtűnek és biztosnak ismert

a „**rumburgi gyár**”-hoz (zur Rumburger Fabrik)

ezimzett vászonkereskedésem (Stadt, Adlergasse 1. sz.) **Bécsben**, tekintélyen állónak tartja a helybeli valamint a vidéki t. közönséget különböző kecsgetésekkel és szintárlajokkal, a mint ezek újabb időben használatban vannak, csalogatni hanem csak is legújabb

tetemesen leszállított árjegyzékére

figyelmezteti s reméli, hogy a tisztelt vásárlók, a bámulatos olcsó árak mellett is a termék minőségével anyanyira meg lesznek elégedve, mikép újabb szükségleteiknél bizonyosan csak az én czéget fogják megrendeléseikkel megfizetni.

Árjegyzék:

- 1 darab 30 singes jó havasi gyolcs 6 ft. 50 krtól 8—9 ft. 25 krig.
- 1 „ „ „ legjobb házi-czérna-vászon 9 ft. 50 kr — 10—13 ftig.
- 1 „ „ „ fejeirített czérna vászon, 10—12—16 ftig.
- 1 „ „ „ 3/4 és 1/2 rumburgi „ 12—14—20 ftig.
- 1 „ 36 „ 3/4 és 1/2 valódi creasgyolcs 14—18—24 ftig.
- 1 „ 50 „ 3/4 kettős házi-czérna vászon 20—24—30 ftig.
- 1 „ 54 „ valódi rumburgi vászon 24—30—80 ftig.
- 1 „ 30 és 35 singes rumburgi ágynemű 9—10—16 ftig.
- 1 „ 30 singes len és damast gradel 10—16 18 ftig.
- 1 tuczet jó zsebkendő, tiszta len, 2 ft. 10—3—6 ftig.

Különös szép damast törölközők és asztalneműk vendéglősek számára 2 ft. 50—3—6 frintig. Valódi kávékendők czérnából és lenből, mindenféle nagyságu 1 ft. 50—2 ft. 50 4 ftig.

A cs. kir. katonaság és hivatalnokok számára a legújabbban feltalált angol ágylepedők varrás nélkül, igen tartós, 3/4 bosszu 1/2 széles, 2 ft. 70—3 ftig.

Raktáron vannak továbbá mindenemű 1/2 len roulettengradel törölközők, fűző- és piquet parchent, 6—12 és 24 ftig; persa len, damast garniturok, színes len zsebkendő, valamint minden e szakmába vágó czikket bámulatos olcsó árban.

10,000 sing különbözőféle vászon maradék 3/4 és 1/2 széles, melyek a gyár által adatnak el, s hogy minél hamarabb eladathassanak, minden árban eladandók.

Megrendelések vidékről postai utánvétel, vagy az ősaszeg beküldése mellett lelkiismeretesen és gyorsan teljesíttetnek.

50 ft. értékre vásárlók ráadásul 1 tuczet valódi len batiz kendőt, vagy egy szép len damast garniturt kapnak ingyen.

(161) Hirdetmény.

(16—*)

Tisztelettel tudatjuk a t. cz. **repcze-termelő** urakkal, hogy a már 18 év óta fenálló olajgyárunkba az idén kiválólag a **repczét a legmagasabb árba fizetjük**, arra, mint eddig is, előleget adunk és akár az egész termést előre kifizetjük.

KISS TESTVÉREK, olajgyár tulajdonosai.

Nyomatott az ev. ref. főtanoda betűivel (Bel-farkasutoza 74 sz.)

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

(183)

Tordai marha-só eladás

(2—3)

100 font 1 frt 70 kr.
50 „ — „ 90 „
25 „ — „ 45 „

Öt mázsán felül pedig 1 frt 60 krval számítatik mázsája.

Kapható a középkapunál lévő Gabona kereskedésben 1 szám a.

(160)

szülőknek!

(5—*)

A gyermekek részére megkívántató legjobb egészségnak fentarthatása tekintetéből figyelembevettem a t. szüléket az én biztos hatású és általán kedvelt „**Gilisztá csokoládémra**” és tiszta lélekkel tanácsolom a t. szülőknek, gyermekeiknek — akár van gyanu gilisztás állapotr akar nincs — minden 3-dik hónapban e giliszta elleni szert beadni, az ok, hogy miért? azon göngyölkéken olvasható, melyekbe a szeletkék takarvak a használati utasítással együtt.

A megrendelések azonnal, a birodalom minden részébe a legbiztosabban posta utánvétellel teljesíttetnek alulírt által. — **1 darab 20 kr és csak nálam 6 darab 1 forint.**

KRÖCZER AGOSTON, s. k. gyógyszerész Tokajban.

STEIN JÁNOS

könyvkereskedésben Kolozsvártt, **Wittich Józsefnél** Maros-Vásárhelyt, **Dobray Nándornál** S-Udvarhelyt, **Barthos Domokosnál** S-Szentgyörgyön, **Vokál Jánosnál** Nagenyeden, **Sindel Károlynál** Brassóban

k a p h a t ó:

Az erdélyi muzeum-egylet évkönyvei

I-ső kötet: (1860—61. 4-rét 26. 158 l.) 1 frt 70 kr.
II-dik kötet: 3 rajztáblával. (1862—63. 4-rét 147 l.) 1 frt 60 kr.

A Heidelbergi kate értelmzése.

Tanítványai számára és magán használatra írta Zombori Gedő tanár.

Ára köte 28 kr.

Erdély a rómaiak alatt. Kútfők nyomán írta Wass József, kegyes szerzetbeli áldor, gymnasiumi tanár, s a magyar tudományos akademia levelező tagja. Az Erdélyi Muzeum-Egylet által a Haynald-díjjal jutalmazott pályamunka. Erdély térképével. Ára 1 frt 50 kr. osztr. értékben.

Beethoven sonátái. Zongorára. 2 kötet. Ára 8 frt.

Szent történetek az ó és új szövetségből bibliai mondatokkal szerkesztve. Iskolai használatra írta **Turbucz Ferencz**, dézsi kisdédóv. A szövegbe nyomott számos fametszetekkel. Kemény kötésben 30 kr.

Történelmi gyöngyök. Gyűjté s betűrendes sorba raká Kiss Mihály, unitárius esperes és árkosi pap. Ára kemény kötésben 1 frt 60 kr.

Gőzben főtt gyümölcsök és bárminek víz és lég elleni lekötésére a drága **Lantorna** helyett a legbiztosabb, czélszerűbb, tisztább és sokkal olcsóbb

penészhárintó pergament papir jött használatba:

Kapható kisebb és nagyobb darabokban 10 krtól 40 krig Kolozsvártt **STEIN JÁNOS** papirkereskedésében.